

Pohjois-Karjalan Vapaa-ajankalastajapiiri ry
Tapionkatu 8
81700 Lieksa

LAUSUNTO

22.1.2014

Maa- ja Metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

kirjaamo@mmm.fi

ASIA: Lausunto Hallituksen esitys kalastuslaiksi

Pohjois-Karjalan Vapaa-ajankalastajapiiri ry on perehtynyt Maa- ja Metsätalousministeriön luonnokseen esityksestä uudeksi kalastuslaiksi ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

3 Esityksen tavoitteista ja keskeisistä ehdotuksista

3.1 Tavoitteet

Kala-varojen käytön- ja hoidon suunnittelujärjestelmä perustuisi kalataloudellisesti riittävän suurista yhtenäisistä vesistöalueista koostuvien kalatalousalueiden suunnitelmiin, joiden laadinta tapahtuisi yhteistyössä alueen kalastusoikeuden haltijoiden, kaupallisten kalastajien ja vapaa-ajankalastajien sekä ympäristö-järjestöjen kanssa.

Käyttö- ja hoitosuunnitelmat käsiteltäisiin ennen niiden hyväksymistä uusissa alueellisissa kalatalouden yhteistyöryhmissä, jolloin voitaisiin varmistaa eri alueiden suunnitelmien yhteensopivuus ja samalla sovittaa yhteen eri alueiden ja tahojen intressejä.

Tärkeänä tavoitteena on laajentaa yleiskalastusoikeuksia kestäväällä tavalla ja kehittää vapaa-ajan kalastusta laajojen kansalaispiirien luontoharrastuksena. Lakiesityksessä esitetään laajennettavaksi ja yksinkertaistettavaksi maksullista yleiskalastusoikeutta siten, että yhdistettäisiin voimassaolevan lain mukainen kalastuksenhoitomaksu ja viehekalastusmaksu yhdeksi maksuksi. Lähtökohtaisesti jokaisen täysi-ikäisen kalastajan kalastustapaan katsomatta tulisi maksaa kalastonhoitomaksu, joka oikeuttaisi viehekalastukseen yhdellä vieheellä koko maassa.

Onkiminen ja pilkkiminen sekä niin sanottu silakan litkaus olisivat kokonaan maksuttomia yleiskalastusoikeuksia. Myös kelaonginta olisi jatkossa maksuton yleiskalastusoikeus. Oikeudenmukaisella ja yksinkertaisella maksujärjestelmällä sekä kohtuullisen suuruisella maksulla pyritäisiin kasvattamaan kalastajien maksu-halukkuutta ja siten varmistamaan kalavarojen kestävä käytön ja hoidon järjestämisen rahoittaminen.

Vapaa-ajan kalastuksen edellytyksiä parannettaisiin myös siten, että kalatalousalueen tehtäväksi annettaisiin laissa kalastuksen yhtenäislupa-alueiden muodostamisen edistäminen vapaa-ajan kalastuksen tarpeisiin. Lisäksi vapaa-ajankalastajien mahdollisuuksia saada tietoa muun muassa kalastusrajoituksista parannettaisiin lain mukaisten tietojärjestelmien avulla.

Lailla pyritään selkeyttämään kalatalousalan (lakisäateisten) toimijoiden tehtäviä ja rooleja siten, että kalastusoikeuden haltijoiden tärkein tehtävä olisi kalastuksen järjestäminen ja omalta osaltaan kalavarojen hoito-toimenpiteiden toteuttaminen käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Kalatalousalueet toimisivat kalataloudellisesti yhtenäisen alueen yhteistoimintaelimenä, joka vastaisi pääasiassa alueen käyttö- ja hoitosuunnitelman laatimisesta, toimeenpanosta, kalastusvalvonnasta sekä yhtenäislupa-alueiden kehittämisestä.

Kalatalousviranomaisen tärkeimpänä tehtävänä olisi kalastuksen säätelyä koskevien välttämättömien hallintopäätösten tekeminen. ELY-keskuksen avuksi perustettaisiin alueellisia kalatalouden yhteistyöryhmiä,

joiden ensisijaisena tarkoituksena olisi eri kalatalousalueiden ja intressien yhteensovittaminen ja konfliktien ennaltaehkäisy.

- Edellä mainituilla tavoitteilla ei saada aikaan myönteisiä vaikutuksia Pohjois-Karjalan osalta verrattaessa nykyiseen varsin hyvin toimivan Kalastusalue toimintaan. (Laajat yhteislupa-alueet) Päätöksenteko yhteistyössä mm. Vapaa-ajankalastajat huomioiden.
- Esityksessä LUKU 3 25§ Vähennetään Vapaa-ajankalastajien edustusta yhteen edustajaan. Käytännössä esitys lopettaa ja estää kalastusalueen kehittämisen yhteistyöelimenä ja vähentää edelleen vapaa-ajankalastajien edustusta kalastusalueissa samalla vähentäen kalastusalueiden käytettävissä olevaa vapaa-ajankalastuksen laajaa kalastuksen ja kalavesien tuntemusta.

Lakiesityksessä esitetään laajennettavaksi ja yksinkertaistettavaksi maksullista yleiskalastusoikeutta siten, että yhdistettäisiin voimassaolevan lain mukainen kalastushoitomaksu ja viehekalastusmaksu yhdeksi maksuksi.

LUKU 9 78§

- Esitetyillä maksujen korottamisella (65 vuotta täyttäneet) Lupamaksukertymä moninkertaistuisi nykyiseen kertymään verrattaessa. Miksi? Suurimmilla Kalastusalueilla jo nykyisilläkin Kalastusalueiden toimintavaroilla ja yhteislupatuloilla alueilla jää kymmeniätuhansia euroja käyttämättä ja rahat makaavat pankkitileillä tuottamattomina esim. (Pielisen, Höytiäisen, Keski-Karjalan, Oriveden, Pyhäjärvi-Puruveden ja Koitereen kalastusalueet).
- Esitämme että lakiesityksessä säilytettäisiin kuusikymmentäviisi vuotta täyttäneiden nykyiset yleiskalastusoikeudet ja niitä tarkasteltaisiin viiden (5) vuoden jälkeen uuden lain voimaantulosta mikäli maksukertymät eivät ole kasvaneet riittävälle ja kestäväälle kalakantojen hoitoon tarvittavalle tasolle.
- Nykyistä menettelyä tulisi kehittää niin, että läänikohtaisen viehekalastusmaksun yhteyteen tulisi mahdollisuus lunastaa useamman vavan lupa (1-3 vapaa) lisämaksusta sekä satunnaisia kalastajia varten luoda yhden kortin malli, jossa yhdellä maksulla voidaan maksaa sekä kalastushoitomaksu että viehekalastusmaksu lyhytaikaista kalastusta varten koko maan alueella. Näin laajennettaisiin kansalaisten kalastusoikeuksia sekä helpotettaisiin itse luvanmaksu tapahtumaa.

Esityksessä silakan litkaus ei maakuntamme vesistöissä ole mahdollista kyseisen lajin puuttuessa vesistämme mutta mielestämme se kelaonginnan lisäämisen kanssa yleiskalastusoikeudeksi on mielestämme erinomainen uudistus joka voi lisätä hieman jopa kalastusharrastajien määrää.

- Esityksessä kalatalousalueet toimisivat kalataloudellisesti yhtenäisen alueen yhteistoimintaelimenä, joka vastaisi pääasiassa alueen käyttö- ja hoitosuunnitelman laatimisesta, toimeenpanosta, kalastuksenvalvonnasta sekä yhtenäislupa-alueiden kehittämisestä. Mielestämme kalastuksen valvontatehtävät kuuluu kalaveden omistajille. Mahdollisesti perustettaville kalatalousalueille valvonta kuuluu järjestää vain yhtenäislupien osalta. Valvonta lakiin kirjoitettujen kalastushoitomaksujen osalta kuuluneen viranomaisten tehtäviin.

Lakiesityksessä ELY-keskuksen avuksi perustettaisiin alueellisia kalatalouden yhteistyöryhmiä, joiden ensisijaisena tarkoituksena olisi eri kalatalousalueiden ja intressien yhteensovittaminen ja konfliktien

ennaltaehkäisy. Esityksessä nykyisistä kalastusalueista vähennettäisiin reilulla puolella muodostaen laajempia yhtenäisiä kalatalousalueita.

- Jo nykyisellään maakuntamme suurimmat kalastusalueet ovat pinta-aloiltaan niin suuria järvikokonaisuuksia ja yksiköitä että niiden alueellinen tuntemus ja hallinta eivät onnistu miltään maakunnalliselta organisaatiolta vaan vaatii asiantuntevan paikallisen toimijaorganisaation. Vrt. edellä mainitut kalastusalueet yhdessä riittävän laajan Vapaa-ajankalastajien edustuksen kanssa.

6 luku Kalastuksen ohjaus ja rajoittaminen

46 § Kielletyt kalastustavat, pyyntimenetelmät ja kalastusvälineet

- Esitys kieltäisi myös sellaisen madeharan käytön, joka pääsääntöisesti tartuttaa kalan leuan alta. 1 momentin kohtaa 5) tulee muuttaa niin, että madeharan käyttö, joka tartuttaa kalan pääsääntöisesti leuan alta, on sallittua tai poikkeus on määriteltävä asetuksessa.
- Ajosiima on valikoimaton pyyntimenetelmä, joka tappaa paljon alamittaisia lohia ja taimenia ja on uhka uhanalaisille lohi- ja taimenkannoille.
- Kiellettyihin kalastustapoihin tulee sisällyttää ajosiimapyynti

7 luku Vaelluskalat ja kalan kulun turvaaminen

63 § Vaelluskalavesistöjen sekä niiden koski- ja virta-alueiden määrittely

- Koski- ja virta-alueiden määrittelyllä rajoitetaan merkittävästi yleiskalastusoikeuksien käyttöä ja epäselvyydet rajankäynnissä ovat synnyttäneet runsaasti riitatapauksia. Rajat tulee määrittää kalastusviranomaisen toimesta.
- Esitämme että 2 momentti muutetaan muotoon: Vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueiden rajat määritetään elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksellä.

67 § Kalaväylän pitäminen vapaana pyydyksistä

Esityksessä Pykälän 2 momentissa rajoitettaisiin troolilla tai nuotalla kalaväylässä tapahtuvaa luvallista kalastusta säätämällä velvollisuus pitää aina yli puolet väylän leveydestä vapaana mainittuja kalastustapoja käytettäessä.

- Esitämme että myös nuotalla ja troolilla kalastaminen tulee kieltää kokonaan kalaväylässä.

69 §. Kalastaminen purossa. Purona pidetään vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan sellaista virtaavan veden vesistöä, jonka valuma-alue on alle sata neliökilometriä. Purot ovat vesistöalueina pienehköjä, mutta niillä on keskeinen merkitys tiettyjen kalojen (esim. purotaimen) elinkierron kannalta. Kalastaminen purossa kiinteillä ja seisovilla kalanpyydyksillä olisikin kalastuslain 69 §:n nojalla pääsääntöisesti kielletty. Kielto ei kuitenkaan koskisi katiskaa ja rapumertaa, joiden alhainen pyyntihokkuus ei useimmissa tapauksissa ole omiaan aiheuttamaan olennaista haittaa kalojen elinkierrolle.

- Nykyaikaisella (katiskalla jonka määritelmä puuttuu lakiesityksestä) kalan kulku voitaisiin käytännössä estää kokonaan.
- Esitämme että katiskan salliminen pykälän tarkoittamassa kalastuksessa tulee kieltää.

LUKU 10 Kaupallinen kalastus

90 §. Saaliin ensimyynti. Pykälän 1 momentti sisältäisi määritelmän saaliiden ensimyyntille.

Pykälän 2 momentissa olisi kieltö vapaa-ajankalastuksesta peräisin olevien saaliiden myyntille, lukuun ottamatta pieniä suoraan lopulliselle kuluttajalle myytäviä eriä (viisi kiloa vuorokaudessa).

- Nykyisellään Pohjois-Karjalan suurilla järvillä on vahvoja jopa ylitteitä vähän hyödynnettyjä kalakantoja. Esitämme että myytävien erien suurus olisi kymmenen (10) kiloa vuorokaudessa.
- Lisäksi esitämme edelliseen lisättäväksi: Kalastuskilpailun järjestäjällä tulisi olla oikeus myydä kilpailun aikana pyydetty saalis erityisluvalla.

Joensuu 24.1.2014

Pohjois-Karjalan Vapaa-ajankalastajapiiri ry

Timo Hartikainen

Juha Kosonen

Puheenjohtaja

Timo Hartikainen

Varapuheenjohtaja

Juha Kosonen